

Oświadczenie rządowe

z dnia 23 maja 1922 r.

w sprawie podziału Górnego Śląska.

Podaje się niniejszem do wiadomości, iż uchwałą Rady Ministrów z dn. 22 października 1921 r. Rząd Polski przyjął decyzję Konferencji Ambasadorów w Paryżu z dnia 20 października 1921 roku, o treści następującej:

Imperjum Angielskie, Francja, Włochy i Japonja, — które wraz ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki Północnej, jako główne Państwa sprzymierzone i stowarzyszone, podpisały Traktat Wersalski;

Zważywszy, że w myśl ostatniego ustępu artykułu 88 Traktatu Wersalskiego, do nich należy określić linię graniczną między Niemcami i Polską w części Górnego Śląska, poddanej plebiscytowi i na skutek tegoż plebiscytu;

Zważywszy, że w dniu 20 marca 1921 r. przystąpiono do głosowania w warunkach, przewidzianych w aneksie do wyżej wymienionego artykułu;

Zważywszy, że wobec wyników głosowania gminami, jak również położenia geograficznego i warunków ekonomicznych miejscowości ustąpienie terytorjów w mowie będących wywołuje pewne kwestje na uregulowaniu których zależy;

L'Empire Britannique, la France, l'Italie, et le Japon, signataires avec les Etats-Unis D'Amérique, comme principales Puissances alliées et associées, du Traité de Versailles,

Considérant qu'aux termes de l'article 88, dernier alinéa du Traité de Paix de Versailles, il leur appartient de fixer dans la partie de la Haute-Silésie soumise au plébiscite la ligne-frontière entre l'Allemagne et la Pologne en conséquence dudit plébiscite;

Considérant que, le 20 mars 1921, il a été procédé au vote dans les conditions prévues par l'annexe audit article;

Considérant qu'en présence des résultats du vote déterminés par communes, ainsi que de la situation géographique et économique des localités, la cession des territoires dont il s'agit fait naître certaines questions qu'il importe de régler;

Do niniejszego numeru dołącza się jako załącznik tekst francuski i polski konwencji niemiecko-polskiej, dotyczącej Górnego Śląska, podpisanej w Genewie dnia 15 maja 1922 r. (*Redakcja Dziennika Ustaw*).

Po zasięgnięciu zdania Ligi Narodów,

POSTANAWIAJĄ:

I. Granica pomiędzy Niemcami i Polską w części Górnego Śląska, opisanej w art. 88 Traktatu Wersalskiego, określa się w sposób następujący:

Granica idzie wzdłuż rzeki Odry do punktu, gdzie rzeka ta wkracza na Górny Śląsk aż do wysokości Niebotschau;

Stamtąd kierować się ona będzie na Północ-Wschód, pozostawiając na terytorjum polskiem gminy: Hohenbirken, Wilhelmstal, Raschütz, Adamowitz, Bogunitz, Lissek, Summin, Zwonowitz, Chwallenczütz, Ochojetz, Wilcza (Górna i Dolna), Kriewald, Knurów, Gieraltowitz, Preiswitz, Makoschau, Kunzendorf, Paulsdorf, Ruda, Orzegów, Schlesiengrube, Hohenlinde, zaś pozostawiając po niemieckiej stronie gminy: Ostróg, Markowitz, Babitz, Gurek, Stodoll, Niederdorff, Pilchowitz, Nieborowitzer Hammer, Nieborowitz, Schönwald, Ellgutz-Zabrze, Sosnizza, Mathesdorf, Zaborze, Biskupitz, Bobrek, Schomberg;

Stąd granica przechodzi pomiędzy Rossberg (po niemieckiej stronie) i Birkenhain (po stronie polskiej).

Stąd kieruje się na Północ-Zachód, pozostawiając na terytorjum niemieckiem gminy: Karf, Miechowicz, Stollarowitz, Friedrichswille, Ptakowitz, Larischhof, Miedar, Hanussek, Neudorf-Tworog, Kottenlust, Potempa, Keltsch, Zawadski, Pluder-Petershof, Klein-Lagiewnik, Skrzidlowitz, Gwosdzian, Dzielna, Cziasnau, Sorowski, zaś po stronie polskiej pozostawiając gminy: Scharley, Radzionkau, Trockenberg, Neu-Repten, Alt-Rapten, Alt-Tarnowitz, Rybna, Piasetzna, Boruschowitz, Mikoleska, Drathhammer, Bruschiek, Wüstenhammer, Kokottek, Koschmieder, Pawonkau, Spiegelhof, (obszar dworski), Gross Lagiewnik, Glinitz, Kochtschütz, Lissau;

Stąd na Północ-Wschód, granica łączy się z dawną granicą pomiędzy Niemcami a Rosją, aż do punktu spotkania się jej z granicą pomiędzy Niemcami a Polską, taką jaka jest wyznaczona w artykule 27 Traktatu Wersalskiego.

Komisja do wykreślenia granic, przewidziana w artykule 87 Traktatu Wersalskiego, wykreśli granicę na miejscu. Rozpocznie ona niezwłocznie swą pracę.

II. Rządy Niemiecki i Polski stosując się do artykułu 92, do ostatniego jego ustępu, — Traktatu Pokoju zawrą w najbliższym czasie konwencję w celu uświęcenia następujących rozporządzeń:

A. Koleje.

Ustrój kolei i tramwai, należących do firm prywatnych lub gmin, uregulowany zostanie drogą koncesji ich praw i ich zobowiązań.

Jednolitość eksploatacji sieci „Schlesische Kleinbahn Aktiengesellschaft” utrzymana zostanie w ciągu 15 lat.

Dla dróg żelaznych Państwa Niemieckiego o torze normalnym lub też wązkotorowych, zorganizowaną zostanie na terytorjum plebiscytowym na okres

Après avoir pris l'avis du Conseil de la Société des Nations,

DÉCIDENT:

I.—La frontière entre l'Allemagne et la Pologne dans la partie de la Haute-Silésie décrite à l'article 88 du Traité de Paix de Versailles est définie comme il suit:

La frontière suit l'Oder, depuis le point où ce fleuve pénètre en Haute-Silésie jusqu'à la hauteur de Niebotschau;

De là, elle se dirige vers le Nord-Est en laissant en territoire polonais les communes de Hohenbirken, Wilhelmstal, Raschütz, Adamowitz, Bogunitz, Lissek, Summin, Zwonowitz, Chwallenczütz, Ochojetz, Wilcza (Haut et Bas) Kriewald, Knurów, Gieraltowitz, Preiswitz, Makoschau, Kunzendorf, Paulsdorf, Ruda, Orzegow, Schlesiengrube, Hohenlinde, et en laissant en territoire allemand les communes d'Ostrog, Markowitz, Babitz, Gurek, Stodoll, Niederdorf, Pilchowitz, Nieborowitzer Hammer, Nieborowitz, Schönwald, Ellguth-Zabrze, Sosnizza, Mathesdorf, Zaborze, Biskupitz, Bobrek, Schomberg;

De là frontière passe entre Rossberg (à l'Allemagne) et Birkenhain (à la Pologne);

De là, elle se dirige vers le Nord-Ouest en laissant en territoire allemand les communes de Karf, Miechowicz, Stollarowitz, Friedrichswille, Ptakowitz, Larischhof, Miedar, Hanussek, Neudorf-Tworog, Kottenlust, Potempa, Keltsch, Zawadski, Pluder-Petershof, Klein Lagiewnik, Skrzidlowitz, Gwosdzian, Dzielna, Cziasnau, Sorowski, et en laissant en territoire polonais les communes de Scharley, Radzionkau, Trockenberg, Neu-Repten, Alt-Repten, Alt-Tarnowitz, Rybna, Piasetzna, Boruschowitz, Mikoleska, Drathhammer, Bruschiek, Wüstenhammer, Kokottek, Koschmieder, Pawonkau, Spiegelhof (Gutsbezirk), Gross Lagiewnik, Glinitz, Kochtschütz, Lissau;

De là, vers le nord-ouest, la frontière coïncide avec l'ancienne frontière entre l'Allemagne et la Russie jusqu'à son point de rencontre avec la frontière entre l'Allemagne et la Pologne, telle qu'elle est décrite à l'article 27 du Traité de Versailles.

Le Commission de Délimitation prévue par l'article 87 du Traité de Versailles tracera la frontière sur place. Elle commencera immédiatement ses travaux.

II. Les Gouvernements allemand et polonais concluront dans le plus bref délai possible, et par application de l'article 92, dernier alinéa, du Traité de Paix, une Convention à l'effet de consacrer les dispositions suivantes:

A. Chemins de fer.

Le régime des chemins de fer et tramways appartenant à des intérêts privés ou à des communes restera réglé par leurs concessions en ce qui concerne leurs droits et leurs obligations. L'unité de l'exploitation du réseau de la Schlesische Kleinbahn Aktiengesellschaft sera maintenue pendant quinze ans.

Pour les chemins de fer de l'Etat allemand à voie normale et à voie étroite, il sera organisé dans le territoire plebiscité, pour une période de 15

15-letni czasu ustrój eksploatacji mieszanej. Ilość taboru kolejowego, przyznana terytorjum plebiscytowemu ustaloną zostanie na zasadzie artykułu 371 Traktatu Wersalskiego.

Taryfy będą jednolite. Zgodnie z artykułem 365 Traktatu Wersalskiego, wszelkie taryfy specjalne, obowiązujące pomiędzy terytorjum niemieckim i punktem terytorjum plebiscytowego, stosować się będą do całego terytorjum plebiscytowego.

Korzyści, wynikające z wszelkich taryf specjalnych, obowiązujących na terytorjum plebiscytowem, rozciągać się będą na towary tego samego charakteru, polskiego pochodzenia lub przeznaczone dla Polski, dla Niemiec lub też dla każdego innego kraju.

Rozkłady jazdy regulowane będą odpowiednio do potrzeb przemysłu, a przystanki nakazywane pociągom robotniczym, przechodzącym przez granicę, będą możliwie najkrótsze.

Koszty, związane z opłatami asekuracji społecznych i asekuracji państwowych na rzecz agentów Śląskiej sieci kolejowej, obciążać będą tę sieć.

Dla eksploatacji tej sieci ustanowioną zostanie jedna jedyna rachunkowość, obejmująca wszystkie wpływy i wszystkie rozchody, włączając w to koszty konserwacji linii i taboru kolejowego, oraz wypłaty na poczet funduszu odbudowy. Wydatki na nowe roboty będą wpisywane na osobny rachunek i ponoszone będą przez Państwo, na terytorjum którego roboty te były dokonane.

Zysk lub deficyt rozdzielone zostaną pomiędzy obydwą Kraje, w stosunku do długości linii kolejowych, należących do każdego z nich i znaczenia ich, jako środka komunikacyjnego.

B. Woda i elektryczność.

O ile terytorjum, obejmujące sieci wód istniejące, nie zostało przyznane jednemu z dwóch Krajów w całości, wobec braku specjalnej umowy pomiędzy stronami, istniejące sieci komunikacji wodnej zostaną zachowane. W tym celu ustanowiona zostanie wzajemna ich używalność. Zapasy rezerwuarów wodnych w okręgu Żarnowit i Olkucz będą udzielone do dyspozycji całego Górnośląskiego terytorjum na warunkach sprawiedliwości.

Obecna działalność T-wa „Oberschlesische Elektrizitaetswerke” utrzymana będzie przez czas trzech lat. Państwo Polskie będzie mogło następnie odkupić Centralę w Chorzowie i obsługiwaną przez nią sieć.

Do chwili, kiedy odpowiednie przedsiębiorstwa polskie nie zostaną zorganizowane, T-wo „Schlesische Elektrizitaetswerke” obowiązane będzie dostarczać elektryczności obydwum częściom terytorjum na tych samych warunkach.

C. System monetarny.

Przez okres czasu, nie przekraczający lat piętnastu, marka niemiecka będzie jedyną prawną jednostką monetarną na terytorjum plebiscytowem.

Obydwą rządy będą mogły, na zasadzie zobowiązanego porozumienia się, zdecydować zmianę tego systemu przed upływem tego okresu czasu.

Z powodu braku porozumienia pomiędzy obydwoma rządami i w razie gdyby zmiana systemu monetarnego okazała się konieczną, do Komisji Mie-

ans, un régime d'exploitation mixte. Les quantités de matériel roulant attribuées au territoire plébiscité seront fixées conformément à l'article 371 du Traité de Versailles.

Les tarifs seront uniformes. Conformément à l'article 365 du Traité de Versailles, tout tarif spécial en vigueur entre le territoire allemand et un point du territoire plébiscité s'appliquera à tout le territoire plébiscité.

Le bénéfice de tout tarif spécial en vigueur sur le territoire plébiscité s'étendra aux marchandises de même nature en provenance ou à destination de la Pologne, de l'Allemagne ou de tout autre pays.

Les horaires seront réglés d'après les besoins de l'industrie et les arrêts imposés aux trains ouvriers franchissant la frontière seront aussi réduits que possible.

Le service des assurances sociales et assurances d'Etat au bénéfice des agents du réseau silésien sera à la charge de ce réseau.

Il sera établi pour l'exploitation du réseau une comptabilité unique comprenant toutes les recettes et toutes les dépenses y compris les frais d'entretien de la voie et du matériel, et les versements aux fonds de renouvellement. Les dépenses pour travaux nouveaux feront l'objet d'un compte spécial et seront supportées par l'Etat sur le territoire duquel ils seront exécutés.

Les bénéfices ou le déficit seront répartis entre les deux pays, en proportion de la longueur des lignes appartenant à chacun d'eux et de l'importance du trafic.

B. Eau et électricité.

En tant que le territoire renfermant les réseaux d'eau existants ne sera pas attribué en entier à l'un des deux pays, et faute d'entente spéciale entre les parties, les réseaux existants seront maintenus. Il sera constitué à cet effet une servitude réciproque. Des réserves d'eau de la région de Tarnowitz et d'Olkucz seront mises à la disposition de tout le territoire hautsilésien dans des conditions équitables.

L'activité actuelle des „Oberschlesische-Elektrizitaetswerke” sera maintenue pendant trois ans. L'Etat polonais pourra ensuite racheter la centrale de Chorzow et le réseau qui en dépend.

La Société aura, tant qu'une entreprise polonaise ne sera pas constituée, à fournir, dans des conditions égales, l'électricité dans les deux parties du territoire.

C. Régime monétaire.

Pendant une période qui ne dépassera pas quinze ans, le mark allemand restera la seule unité monétaire légale dans le territoire plébiscité.

Les deux Gouvernements pourront, d'un commun accord, décider de modifier ce régime avant l'expiration de cette période. A défaut d'entente entre les deux Gouvernements et dans le cas où une modification du système monétaire deviendrait nécessaire, il appartiendra à la Commission mixte

szanej, wyżej przewidzianej, należeć będzie ustalenie daty, od której marka niemiecka przestanie być jedyną prawną jednostką monetarną.

D. Poczta.

W czasie okresu, kiedy system monetarny niemiecki utrzymanym będzie w pasie polskim, opłaty pocztowe, telegraficzne i telefoniczne będą musiały być ustanawiane w monecie niemieckiej.

E. Ustrój celny.

Granica celna przeniesioną zostanie na nową granicę polityczną, skoro tylko ta ostatnia zostanie ustalona.

Prawo celne i taryfy celne niemieckie i polskie stosowane będą oprócz następujących wyjątków:

1. Przez sześciomiesięczny okres czasu, towary, przybywające z innych krajów, przeznaczone dla terytorjum plebiscytowego, które opłaciły cło wwozowe na granicy niemieckiej lub też polskiej przed datą podziału Górnego Śląska, przejdą granicę bez opłaty cła.

2. Przez okres 15 lat, produkty naturalne lub też pochodzące z jednego z dwóch pasów terytorjum plebiscytowego, a przeznaczone do spożycia, lub użytkowania w drugim takimże pasie, przechodząc będą granicę bez cła.

3. a) Przez okres sześciu miesięcy produkty surowe, półsurowce i półfabrykaty zakładów przemysłowych jednego z dwóch pasów terytorjum plebiscytowego, przeznaczone do użytkowania lub przerobienia w zakładach przemysłowych drugiego pasa plebiscytowego, przechodząc będą granicę bez opłaty cła. Pozwolenia, wydawane na wwóz tych artykułów, zawierać winny wyszczególnienie zarówno zakładów przemysłowych wysyłających, jak i odbierających.

b) Przez okres 15 lat, produkty surowe, półsurowce i półfabrykaty, wyprodukowane na miejscu, lub też pochodzące z zakładów przemysłowych jednego z pasów plebiscytowych, a przeznaczone do przeróbki w jednym z zakładów przemysłowych drugiego pasa plebiscytowego, będą przechodzić granicę bez cła, jeżeli mają powrócić do kraju swego pochodzenia. Pozwolenia, wydawane na wwóz powyższych produktów, zawierać winny wyszczególnienie zarówno zakładów przemysłowych wysyłających, jak i zakładów odbierających.

4. W myśl artykułu 268 Traktatu Wersalskiego, produkty naturalne lub fabrykaty miejscowe, lub pochodzące z polskiego pasa terytorjum plebiscytowego, przy wejściu ich na terytorjum niemieckie, wolne będą od wszelkiego cła wwozowego przez okres lat trzech. Okres ten trzechletni liczyć się będzie od chwili notyfikacji wytknięcia granicy pomiędzy Niemcami a Polską.

Odnosnie do systemu eksportacyjnego, obydwa kraje zobowiązują się wzajemnie ułatwić w ciągu lat 15, eksport ze swych odnośnych terytorjów produktów, niezbędnych dla przemysłu jednego lub drugiego pasa terytorjum plebiscytowego, dostarczając potrzebnych pozwoleń na eksport i upoważniając do wykonania kontraktów, zawartych między prywatnymi

prévues ci-dessous de fixer la date à partir de laquelle le mark allemand cesserait d'être la seule unité monétaire légale.

D. Cervice postal.

Pendant la période où le régime monétaire allemand sera maintenu dans la zone polonaise, les taxes postales, télégraphiques et téléphoniques devront être établies en monnaie allemande.

E. Régime Douanier.

La frontière douanière sera reportée à la nouvelle frontière politique aussitôt que celle-ci aura été établie.

La loi douanière et les tarifs douaniers allemands et polonais seront appliqués avec les exceptions suivantes:

1°. Pendant une période de six mois, les marchandises venant d'autres pays à destination du territoire plébiscité, qui auront acquitté les droits d'entrée à la frontière allemande ou polonaise avant la date du partage de la Haute-Silésie, passeront la frontière en franchise.

2°. Pendant une période de 15 années, les produits naturels, originaires et en provenance de l'une des deux zones du territoire plébiscité, destinés à être consommés ou utilisés dans l'autre zone franchiront la frontière en franchise.

3°. a) Pendant une période de six mois, les produits bruts, demi-bruts et demi-fabriqués des établissements industriels de l'une des deux zones du territoire plébiscité, destinés à être utilisés ou transformés dans les établissements industriels de l'autre zone, franchiront la frontière en franchise. Les autorisations délivrées pour l'entrée de ces produits devront mentionner les établissements expéditeurs et destinataires.

b) Pendant une période de 15 ans, les produits bruts, demi-bruts et demi-fabriqués, originaires et en provenance des établissements industriels d'une des deux zones du territoire plébiscité, destinés à être transformés dans les établissements industriels de l'autre zone, franchiront la frontière en franchise lorsqu'ils devront être réimportés dans leur pays d'origine. Les autorisations délivrées pour l'entrée de ces produits devront mentionner les établissements expéditeurs et destinataires.

4°. Conformément à l'article 268 du Traité de Versailles, les produits naturels ou fabriqués originaires et en provenance de la zone polonaise du territoire plébiscité seront reçus à leur entrée sur le territoire allemand en franchise de tout droit de douane, pendant une période de trois années. Le délai de trois ans courra à partir de la notification du tracé de la frontière à l'Allemagne et à la Pologne.

En ce qui concerne le régime d'exportation, les deux pays s'obligeront à faciliter, pendant une période de quinze ans, l'exportation, de leurs territoires respectifs, des produits indispensables pour l'industrie de l'une ou de l'autre zone du territoire plébiscité, en fournissant les licences d'exportation nécessaires et en autorisant l'exécution des contrats

osobami, przyczem rozumie się, że cła wwozowe opłacone zostaną od tych produktów przy wwozie ich na terytorjum niemieckie, lub też na terytorjum polskie, z uwzględnieniem wyjątków, przewidzianych w poprzednich paragrafach.

Wszelkie rozporządzenia, dotyczące systemu celnego na nowej granicy polsko-niemieckiej na Górnym Śląsku, nie będące zastosowaniem zasad wyżej przedstawionych, uważane będą, jako noszące charakter zwyczajnej umowy handlowej pomiędzy Polską a Niemcami.

F. Węgiel — produkty kopalniane.

W myśl artykułu 90 Traktatu Wersalskiego, Polska przez okres 15-letni, poczynając od chwili ostatecznego przyznania jej terytorjum, upoważni do wywozu do Niemiec produktów pasa polskiego terytorjum plebiscytowego.

Odnosnie do węgla, przy stosowaniu powyższego artykułu w praktyce brane będą pod uwagę rozporządzenia różnych traktatów pokojowych, postanowienia i umowy międzynarodowe pomiędzy Niemcami, Polską i krajami bezpośrednio lub pośrednio zainteresowanymi w wwozie węgla z Górnego Śląska, zawierające zobowiązania w sprawie węgla dla Niemiec i dla Polski.

Niemcy upoważnią w ciągu okresu lat 15 do eksportu do pasa polskiego terytorjum plebiscytowego produktów kopalni swego terytorjum na warunkach przewidzianych w art. 90 Traktatu Wersalskiego. Ilości produktów kopalnianych, do których stosować się będzie niniejsze rozporządzenie, obliczone zostaną na zasadzie przeciętnej wymiany z lat 1911 do roku 1913.

G. Syndykaty pracodawców i pracowników.

Rządy niemiecki i polski uznają na okres lat 15 Syndykaty (Związki) pracodawców i pracowników, działające na terytorjum plebiscytowym. Syndykaty (Związki) te będą mogły zawierać umowy zbiorowe na całe terytorjum plebiscytowe.

H. Ubezpieczenia społeczne.

Przelanie Polsce kapitałów ubezpieczeń społecznych i ubezpieczeń państwowych niemieckich — odnosnie do przyznanej jej części Górnego Śląska, dokonaniem być winno zgodnie z rozporządzeniami i na warunkach artykułu 302 Traktatu Wersalskiego.

Korzystający z instytucji ubezpieczeń społecznych i ubezpieczeń państwowych otrzymają wszelkie indemnizacje i pensje emerytalne, jakie zostały im zapewnione.

Rząd Polski stworzy w czasie najkrótszym urzędy ubezpieczeniowe oraz jurysdykcji administracyjnej i dla rozstrzygania sporów specjalnie dla strefy polskiej.

Kasy miejscowe, bądź w pasie polskim, bądź też na całym terytorjum plebiscytowym (Oberschlesischer Knappschaftsverein, Oberschlesische Bergbauhilfskasse, i t. p.) utrzymane zostaną na okres lat 15, chyba że obydwie Rządy dojdą do porozumienia odnośnie do ich wcześniejszego rozdziału.

passés entre particuliers, étant entendu que les droits d'entrée seront payés par ces produits à leur importation sur le territoire allemand ou sur le territoire polonais, sauf les exceptions prévues aux paragraphes précédents.

Toute disposition concernant le régime douanier sur la nouvelle frontière polono-allemande en Haute-Silésie, qui ne serait pas l'application des principes exposés ci-dessus, serait considérée comme ayant le caractère d'un accord commercial ordinaire entre la Pologne et l'Allemagne.

F. Charbons—produits miniers.

Conformément à l'article 90 du Traité de Versailles, la Pologne autorisera, pendant une période de 15 années à partir de l'attribution définitive du territoire, l'exportation en Allemagne, des produits des mines de la zone polonaise du territoire plébiscité.

En ce qui concerne le charbon, il sera tenu compte, pour l'application de cet article, des dispositions des différents Traités de Paix, des décisions et accords internationaux entre l'Allemagne, la Pologne et les pays intéressés directement ou indirectement à l'importation des charbons de la Haute-Silésie, comportant des obligations en matière de charbons pour l'Allemagne et pour la Pologne.

L'Allemagne autorisera pendant une période de 15 ans l'exportation dans la zone polonaise du territoire plébiscité, des produits des mines de son territoire dans les conditions prévues à l'article 90 du Traité de Versailles. Les quantités de produits miniers auxquelles s'appliquera cette disposition seront calculées sur la moyenne des échanges des années 1911 à 1913.

G. Syndicats d'employeurs et d'employés.

Les Gouvernements allemand et polonais reconnaitront pour une période de 15 ans les syndicats d'employeurs et d'employés qui fonctionnent dans le territoire plébiscité. Ces syndicats pourront conclure des contrats collectifs pour l'ensemble du territoire plébiscité.

H. Assurances sociales.

Le transfert des fonds des assurances sociales et des assurances d'état allemands à la Pologne pour ce qui concerne la partie de la Haute-Silésie qui lui est attribuée, devra avoir lieu conformément aux dispositions et aux conditions de l'article 312 du Traité de Versailles.

Les bénéficiaires des institutions d'assurances sociales ou d'assurances d'Etat recevront toutes les indemnités et pensions qui leur ont été garanties.

Le Gouvernement polonais créera, dans le plus bref délai, des organes d'assurance et de juridiction administrative et contentieuse spéciaux pour la zone polonaise.

Les caisses locales, soit dans la zone polonaise, soit dans l'ensemble du territoire plébiscité (Oberschlesischer Knappschaftsverein, Oberschlesische Bergbauhilfskasse, etc.) seront maintenues pour une période de 15 ans, à moins que les deux Gouvernements ne se mettent d'accord pour les diviser plus tôt.

I. Ruch pograniczny.

W ciągu lat 15 każdy stały mieszkaniec terytorjum plebiscytowego, lub też mający tam stałe lub zawodowe zajęcie, otrzyma bezpłatnie przepustkę, upoważniającą go do przechodzenia granicy bez żadnych innych formalności.

J. Rozporządzenia ogólne.

Rozporządzenia, obowiązujące na terytorjum plebiscytowym, a mianowicie w dziedzinie kopalni, przemysłu i handlu, jak również w dziedzinie prawodawstwa pracy, łącznie z systemem inspekcyjnym, zachowają swą moc w części terytorjum plebiscytowego, przyznanej Polsce, do chwili kiedy Polska nie ustali w tych dziedzinach rozporządzeń, dających się zastosować do całości jej terytorjum i zastępujących dawne rozporządzenia w tym względzie; rozumie się jednak, że Polska mieć będzie prawo zaprowadzać w Polskim Pasiu Szląskim zmiany, jakie Niemcy uznają za właściwe wprowadzić na swoim terytorjum.

Nie naruszając rozporządzeń artykułu 256 Traktatu Pokoju, obydwa te kraje uznają i uszanują prawa wszelkiego charakteru, a mianowicie: koncesje i przywileje, uzyskane przed datą podziału przez osoby prywatne, Stowarzyszenia lub ten inne osoby prawne, na terytorjum, jakie im zostanie przyznane.

Polska zrzeknie się w ciągu 15 lat korzyści z artykułów 92 i 297, odnośnie do wywłaszczenia zakładów przemysłowych, kopalń i pokładów, chyba, że, według zdania Komisji mieszanej, jest to niezbędnym dla zapewnienia utrzymania jej eksploatacji.

Wszelkie zatargi pomiędzy Rządem Niemieckim a Rządem Polskim, jakie by powstały w okresie 15-letnim z powodu zarządzeń prawodawczych, przedsięwziętych przez jeden z dwóch krajów, a dotyczących ustroju stowarzyszeń, lub przedsiębiorstw przemysłowych lub handlowych, które ograniczałyby w sposób niezgodny ze sprawiedliwością wolność tych stowarzyszeń lub przedsiębiorstw przemysłowych lub handlowych odnośnie do narodowości ich personelu, ich administratorów lub ich kapitałów, będzie mogło być przedstawione przez Rząd zainteresowany do rozstrzygnięcia Radzie Ligi Narodów, decyzję której obydwa Rządy obowiązują się uznać.

Obydwa kraje mogą, na zasadzie wzajemnego porozumienia się, zmienić lub znieść wszystkie rozporządzenia tymczasowego ustroju.

K. Prawo narodowości i stałego mieszkania oraz prawo ochrony mniejszości narodowych na Górnym Śląsku.

Kwestje co do narodowości osób zamieszkałych— w chwili ostatecznego przyznania terytorjum Górnego Śląska, w jego części przyznanej Polsce, regulowane będą zgodnie z artykułem 91 traktatu Wersalskiego, oraz artykułami 3, 4, 5 i 6 Traktatu z dnia 28 czerwca 1919 roku zawartym pomiędzy Amerykańskimi Stanami Zjednoczonymi, Imperjum Angielskim, Francją, Włochami i Japonją z jednej, a Polską z drugiej strony.

Wszystkie osoby, zamieszkałe w tym samym czasie, w tej części terytorjum, a które skorzystały ze swego prawa opcji na rzecz narodowości nie-

I. Circulation.

Pendant 15 ans, tout habitant régulièrement domicilié dans le territoire plébiscité ou y ayant une occupation régulière ou professionnelle, recevra gratuitement une carte de circulation qui lui permettra de traverser la frontière sans autre formalité.

J. Dispositions générales.

Les dispositions en vigueur sur le territoire plébiscité, notamment en matière minière, industrielle ou commerciale, ou en matière de législation du travail, y compris le système d'inspection, resteront en vigueur dans la partie du territoire plébiscité qui sera attribuée à la Pologne, jusqu'à ce que la Pologne ait établi, dans ces matières, des dispositions applicables dans l'ensemble de son territoire et pouvant leur être substituées, étant entendu cependant que la Pologne aura le droit d'introduire dans la zone silésienne polonaise les modifications que l'Allemagne jugera bon d'adopter sur son territoire.

Sans préjudice des dispositions de l'article 256 du Traité de Paix, ces deux pays reconnaîtront et respecteront les droits de toute nature, et notamment les concessions et privilèges acquis avant la date du partage par des particuliers, des Sociétés ou d'autres personnes morales, dans le territoire qui leur sera attribué.

La Pologne renoncera pendant 15 ans au bénéfice des articles 92 et 297 en ce qui concerne l'expropriation d'établissements industriels, mines ou gisements, sauf, si, de l'avis de la Commission mixte, cela est indispensable pour assurer le maintien de l'exploitation.

Tout différend entre le Gouvernement allemand et le Gouvernement polonais qui se produirait pendant une période de 15 ans au sujet d'une mesure législative adoptée par l'un des deux pays touchant le régime des sociétés ou entreprises industrielles ou commerciales qui limiterait, d'une manière contraire à l'équité, la liberté de ces sociétés ou entreprises en ce qui concerne la nationalité de leur personnel, de leurs administrateurs ou de leurs capitaux, pourra être déférée par le Gouvernement intéressé au Conseil de la Société des Nations dont les deux Gouvernements s'engagent à accepter la décision.

Les deux pays peuvent d'un commun accord modifier ou abolir toutes les dispositions du régime transitoire.

K. Droits de nationalité et de domicile et de protection des minorités en Haute Silésie.

Les questions de nationalité des personnes domiciliées, à la date de l'attribution définitive du territoire de la Haute-Silésie, dans la partie attribuée à la Pologne seront réglées conformément à l'article 91 du Traité de Paix de Versailles et aux articles 3, 4, 5 et 6 du Traité du 28 juin 1919 entre les Etats-Unis d'Amérique, l'Empire britannique, la France, l'Italie et le Japon d'une part, et la Pologne, d'autre part.

Toutes les personnes domiciliées, à la même date, dans cette partie du territoire, et qui auront exercé le droit d'option pour la nationalité allemande

mieckiej, zgodnie z artykułem 91 Traktatu Wersalskiego, nie korzystając z prawa przeniesienia swego stałego miejsca zamieszkania do Niemiec w ciągu 12 miesięcy, następujących po wykonaniu prawa opcji, jak również osoby, wymienione w paragrafie 2 artykułu 91 Traktatu Wersalskiego, winny mieć prawo zachowania swego stałego zamieszkania w Polsce w ciągu 15 lat od chwili ostatecznego przyznania terytorjum.

Polacy obywatele niemieccy, liczący ponad lat 18, w chwili ostatecznego przyznania terytorjum, mieć będą w części przyznanej Niemcom, prawo opcji na rzecz narodowości polskiej w ciągu 2 lat od powyższej daty, zgodnie z artykułem 91 Traktatu Wersalskiego.

Polacy, stale zamieszkali w tym samym czasie na terytorjach Górnego Śląska, uznanych za wchodzące ostatecznie w skład Niemiec, winni mieć prawo zachowania swego miejsca zamieszkania w Niemczech przez czas lat 15, poczynając od tej daty. Ta sama zasada stosowaną być winna do Polaków obywateli niemieckich, którzy optowali na rzecz narodowości polskiej, zgodnie z artykułem 91 Traktatu Wersalskiego, jak również obywatelom polskim, którzy nie byli obywatelami niemieckimi.

Traktat dotyczący ochrony mniejszości narodowych i t. d., zawarty dnia 28 czerwca 1919 r. między Amerykańskimi Stanami Zjednoczonymi, Imperjum Angielskiem, Francją, Włochami i Japonją z jednej strony, a Polską z drugiej strony, stosuje się do części Górnego Śląska, przyznanej ostatecznie Polsce, jako wchodzącej w jej skład. Sprawiedliwość, zarówno jak i warunki życia ekonomicznego na Górnym Śląsku, wymagają aby Rząd Niemiecki zobowiązał się do przyjęcia przynajmniej na okres przejściowy 15 lat, poczynając od chwili ostatecznego przyznania terytorjum, postanowień, odpowiadających artykułom: 1, 2, 7, 8 i 9 (ustępy 1, 2) 10, 11 i 12 wymienionego wyżej Traktatu odnośnie do części Górnego Śląska, uznanej jako ostatecznie wchodzącej w skład Niemiec.

Postanowienia układu, jaki zawarty zostanie pomiędzy Rządami niemieckim i polskim celem wprowadzenia w praktyce zasad wyżej określonych, stanowią dla Niemiec i dla Polski zobowiązania o znaczeniu międzynarodowym i oddane będą pod gwarancję Ligi Narodów w podobny sposób, jak postanowienia Traktatu z dnia 28 czerwca 1919 r.

Wszelkie prośby pojedynczych osób, lub też zbiorowe ze strony mieszkańców Górnego Śląska do Rady Ligi Narodów odnośnie do tych postanowień, lub do wykonania postanowień z Traktatu z dnia 28 czerwca 1919 r., o ile postanowienia te dotyczą osób, należących do mniejszości rasowych, wyznaniowych lub wreszcie językowych, skierowane zostaną do Rządu, na terytorjum którego petenci zamieszkują stale. Rząd ten zobowiązany będzie przesłać takowe, opatrzwszy je swymi komentarzami, lub bez nich, Radzie Ligi Narodów dla zbadania.

Celem dopilnowania wykonania tych zarządzeń utworzone zostaną:

1) Górno-Sląska Komisja Mieszana, złożona z dwóch Niemców i dwóch Polaków, pochodzących

conformément à l'article 91 du Traité de Paix de Versailles sans se servir de la faculté de transporter leur domicile en Allemagne dans les 12 mois qui suivront l'exercice du droit d'option, ainsi que les personnes mentionnées dans le paragraphe 2 de l'article 91 du Traité de Versailles, doivent avoir le droit de conserver leur domicile en Pologne pendant 15 ans à partir de la date de l'attribution définitive du territoire.

Les Polonais ressortissants allemands, âgés de plus de 18 ans et domiciliés, à la date de l'attribution définitive du territoire, dans la partie attribuée à l'Allemagne, auront la faculté d'opter pour la nationalité polonaise dans les deux ans à partir de cette date, conformément à l'article 91 du Traité de Paix de Versailles.

Les Polonais domiciliés à la même date sur les territoires de la Haute-Silésie reconnus comme faisant définitivement partie de l'Allemagne doivent avoir le droit de conserver leur domicile en Allemagne pendant quinze ans à partir de cette date. Cette règle doit s'appliquer aux Polonais ressortissants allemands ayant opté pour la nationalité polonaise conformément à l'article 91 du Traité de Paix de Versailles, aussi bien qu'aux nationaux polonais qui n'ont pas été ressortissants allemands.

Le Traité concernant la protection des minorités, etc., conclu le 28 juin 1919 entre les Etats-Unis d'Amérique, l'Empire Britannique, la France, l'Italie et le Japon d'une part et la Pologne d'autre part, est applicable sur la partie de la Haute-Silésie reconnue comme faisant définitivement partie de la Pologne. L'équité, ainsi que le maintien de la vie économique dans la Haute-Silésie, demandent que le Gouvernement allemand soit tenu d'accepter, au moins pour la période transitoire de 15 ans à dater de l'attribution définitive du territoire, des stipulations correspondant aux articles 1, 2, 7, 8, 9 (alinéas 1 et 2), 10, 11 et 12 dudit Traité, pour ce qui concerne la partie de la Haute-Silésie reconnue comme faisant définitivement partie de l'Allemagne.

Les stipulations de l'accord qui sera conclu entre les Gouvernements allemand et polonais en vue de la mise en pratique des principes ci-dessus énoncés constituent des obligations d'intérêt international pour l'Allemagne pour et la Pologne, et seront placées sous la garantie de la Société des Nations de la même façon que les stipulations du Traité du 28 juin 1919.

Toute pétition individuelle ou collective de la part des habitants de la Haute-Silésie au Conseil de la Société des Nations, relative à ces stipulations ou à l'exécution des stipulations du Traité du 28 juin 1919, dans la mesure où ces stipulations affectent des personnes appartenant à des minorités de race, de religion ou de langue sera envoyée au Gouvernement sur le territoire duquel les pétitionnaires sont domiciliés. Ce Gouvernement sera tenu de la transmettre, avec ou sans commentaire, au Conseil de la Société des Nations, pour examen.

Afin de veiller à l'exécution de ces mesures, il sera institué:

1) une Commission mixte de Haute-Silésie, composée de deux Allemands et de deux Polonais

z Górnego Śląska, oraz z przewodniczącego innej narodowości, wyznaczonego przez Radę Ligi Narodów.

2) Sąd Rozjemczy, obowiązany do rozstrzygnięcia wszystkich zatargów prywatnego charakteru, któreby wywołać mogło stosowanie wyżej wymienionej konwencji. Sąd ten składać się będzie z jednego arbitra, wyznaczonego przez Rząd Niemiecki, oraz z jednego arbitra wyznaczonego przez Rząd Polski. Rada Ligi Narodów proszona będzie o wyznaczenie przewodniczącego tego Trybunału.

Wszelkie zatargi, odnośnie do wykonania i do interpretacji niniejszej konwencji, będą załatwiane zgodnie z postanowieniami niniejszej konwencji.

III. Ustrój konwencyjny, przewidziany w artykule II niniejszego, będzie układany przez jednego pełnomocnika niemieckiego i jednego pełnomocnika polskiego, pod przewodnictwem osoby wyznaczonej przez Radę Ligi Narodów, który to przewodniczący zaradzi równemu podziałowi głosów w razie niezgody pomiędzy stronami.

Rządy niemiecki i polski proszone są o wskazanie głównym Mocarstwom Sprzymierzonym, w ciągu 8 dni od niniejszego postanowienia, nazwiska pełnomocnika, którego każdy z nich wyznacza dla układania na warunkach, określonych w poprzednim ustępie konwencji, odnośnie do spraw ekonomicznych i ochrony mniejszości, która to ochrona winna będzie być ustaloną na zasadach wskazanych w artykule II. Skoro tylko pełnomocnicy zostaną wyznaczeni, rzeczą przewodniczącego będzie zwołać ich do miejscowości, którą uzna za odpowiednią.

IV. Z chwilą gdy główne Mocarstwa Sprzymierzone uznają, że Komisja delimitacyjna dokonała na gruncie dostatecznie dokładnego ustalenia granicy, opisanej w artykule I, oraz że pertraktacje przewidziane w art. III dopro wadziły do przyjęcia ustroju konwencyjnego zgodnie z artykułem II, Komisja Plebiscytowa zawiadomi oficjalnie Rządy Niemiecki i Polski, w myśl ustępów 1 i 2 paragrafu 6 aneksu do artykułu 88.

V. Rządy Niemiecki i Polski proszone są o wyznaczenie w ciągu 8 dni swych delegatów do Komisji Mieszanej, przewidzianej w artykule II, 1^e Komisja Mieszana zostanie niezwłocznie ustanowiona celem współpracy z Komisją Międzysojuszniczą, dla podjęcia zarządzeń zmierzających do przygotowania przejścia od stanu obecnego do ustroju przejściowego.

VI. Niniejsze postanowienie zostanie oficjalnie zakomunikowane Komisji Plebiscytowej, jak również Rządowi Niemieckiemu i Polskiemu.

Podpisano: HARDINGE OF PENSHURST
JULES CAMBON
BONIN
K. ISCHII

Paryż, dnia 20 października 1921 r.

originaires de Haute-Silésie et d'un Président d'une autre nationalité, désigné par le Conseil de la Société des Nations;

2) un tribunal arbitral chargé de statuer sur tous différends d'ordre privé que pourrait soulever l'application de la Convention visée ci-dessus. Ce tribunal sera composé d'un arbitre désigné par le Gouvernement allemand et d'un arbitre désigné par le Gouvernement polonais. Le Conseil de la Société des Nations sera prié de désigner le Président de ce Tribunal.

Tous différends relatifs à l'exécution et à l'interprétation de la Convention devront être réglés conformément aux stipulations de cette Convention.

III. Le régime conventionnel prévu à l'article II ci-dessus sera négocié par un plénipotentiaire allemand et un plénipotentiaire polonais, sous la présidence d'une personne désignée par le Conseil de la Société des Nations et qui départagera les parties en cas de désaccord entre elles.

Les Gouvernements allemand et polonais sont invités à faire connaître aux Principales Puissances alliées, dans les huit jours à dater de la présente décision, le nom du plénipotentiaire que chacun d'eux désigne pour négocier, dans les conditions indiquées à l'alinéa précédent, la Convention relative aux questions économiques et à la protection des minorités, qui devra être établie sur les bases fixées à l'article II. Dès que les plénipotentiaires auront été désignés, il appartiendra au Président de les convoquer en tel lieu qu'il jugera convenable.

IV. Aussitôt que les Principales Puissances alliées jugeront que la Commission de Délimitation a réalisé sur le terrain une fixation suffisamment précise de la frontière décrite à l'article I et que les négociations prévues à l'article III auront abouti à l'adoption d'un régime conventionnel conformément à l'article II, la Commission du Plébiscite fera aux Gouvernements allemand et polonais la notification prévue par les alinéas 1 et 2 du paragraphe 6 de l'annexe à l'article 88.

V. Les Gouvernements allemand et polonais sont invités à désigner dans les huit jours leurs délégués à la Commission mixte prévue à l'article II, 1e. La Commission mixte sera immédiatement constituée pour prêter son concours à la Commission interalliée, en vue de l'adoption des mesures destinées à préparer le passage de l'état actuel au régime transitoire.

VI. La présente décision sera officiellement communiquée à la Commission de Plébiscite ainsi qu'aux Gouvernements allemand et polonais.

(signé) HARDINGE OF PENSHURST
JULES CAMBON
BONIN
K. ISHII.

Paris, le 20 octobre 1921.

Minister Spraw Zagranicznych:
w z. Stesłowicz